альтернативному документуванні, необхідність формування резервів та вимоги до більш відкритого розкриття даних у фінансовій звітності.

Список використаних джерел

1. Югас Е. Ф., Лалакулич М. Ю., Рибакова Л. П. Облікова політика підприємства в умовах війни. Бізнес Інформ. 2023. № 5. С. 147–152.
2. Олехова О., Шекера В. Облікова політика в умовах воєнного стану. KPMG в Україні. 2022. URL: https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2022/12/oblikova-polityka-v-umovakh-voyennoho-stanu.html.
3. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 216 с.
4. Каменська Т. М. Облікова політика підприємства: теорія і практика : монографія. Київ : КНЕУ, 2020. 284 с.
5. Жук В. М. Методологічні аспекти розвитку бухгалтерського обліку в умовах невизначеності. Фінанси, облік і аудит. 2019. № 1. С. 25–33.
6. Методичні рекомендації щодо обліку пошкодженого та знищеного майна внаслідок бойових дій. Київ : Мінекономіки України, 2022. 14 с.

DOI 10.70286/ISU-03.12.2025.001

МЕХАНІЗМ ЗАСТОСУВАННЯ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДОБРАЖЕННЯ ШТРАФНИХ САНКЦІЙ ЗА ПОРУШЕННЯ ВАЛЮТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Вінярський Богдан Іванович
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Воскресенська Тетяна Ігорівна
кандидат економічних наук, доцент
Кафедра обліку та аналізу
Національний університет «Львівська політехніка»

Підприємства, реалізуючи зовнішньоекономічну діяльність, повинні значну увагу приділити вивченню законодавства, яке регулює такий вид діяльності, оскільки за порушення правил її реалізації на підприємство накладаються штрафи, а його керівництво може притягатися як до адміністративної, так і кримінальної відповідальності.

З метою вжиття превентивних заходів, які сприятимуть дотриманню чинного законодавства [1-4], що регулює здійснення валютних операцій підприємствам доцільно: скурпульозно дотримуватися правил ведення валютних операцій, визначених вітчизняним та міжнародним законодавством; своєчасно проводити розрахункові операції з міжнародними контрагентами (покупцями та

постачальниками); забезпечити документальне підтвердження фактів отримання, передачі товарно-матеріальних цінностей, послуг з іноземними контрагентами (вантажно митні декларації (ВМД) в розрізі їх видів, транспортні накладні відповідно до виду транспорту, що використовується (CMR-міжнародна автомобільна накладна, AIR-авіаційна накладна, залізнична накладна; якщо ТМЦ надійшли від іноземного постачальника через відповідні поштові служби, то супроводжуючі документи таку операцію (поштові митні декларації)); своєчасно та належним чином вести бухгалтерський облік ЗЕД і складати звітність, яка пов'язана з відображенням реалізації валютних операцій.

Діючим законодавством України передбачено відповідний порядок дій як контролюючих органів [4], так і підприємства при встановленні і застосуванні штрафних санкцій. Відповідальність за порушення валютного законодавства несуть як юридичні, так і фізичні особи (керівництво підприємства). Коротко можна описати такий механізм наступним чином. Обслуговуючий підприємство банк, через який здійснюється поступлення виручки в іноземній валюті чи здійснюються платежі іноземному постачальнику проводить контроль валютних операцій. У разі виявлення відповідних правопорушень (ненадання документів, (митних декларацій), відсутності своєчасності поступлення коштів від іноземних контрагентів), працівник банку звертається до підприємства про надання підтверджуючих документів, у разі їх відсутності повідомляє ДПСУ про такого контрагента і зміст операції. Відповідні працівники податкової, на підставі інформації з обслуговуючого банку, здійснюють позапланову податкову перевірку, в результаті якої надсилають запит підприємству для отримання підтверджуючих операцій. На підставі результатів проведеної перевірки стосовно дотримання валютного законодавства працівники ДПС складають акт, який надсилають підприємству для ознайомлення. Необхідність дотримання підприємствами валютного законодавства зумовлюється і тим, що розмір штрафу залежить від виду порушення і суми операції, також за кожен день прострочки платежу нараховується пеня. Органи ДПС у відповідності до ст. 14 Закону № 2473 [1] та постанови КМУ № 524 від 26.05.2021 р.[4], мають право накладати штрафи на юридичних осіб за порушення валютного законодавства до 100% суми незаконної операції.

Облікове відображення штрафів, після отримання акту і його погодження, здійснюється на рахунках 948, 641, 311. При оскарженні штрафів в судовому порядку, підприємство несе витрати пов'язані з представленням його інтересів в суді, які обліковуються на рахунку 92 у кореспонденції з 685 рахунком.

Таким чином регулювання валютних операцій реалізують: НБУ, який закладає правила введення валютних операцій; органи ДМСУ, які контролюють зовнішньоекономічні операції; органи ДПСУ, які контролюють дотримання митного законодавства, накладають штрафні санкції за його порушення У разі виникнення спорів і оскарження підприємствами приписів податкових органів, які стосуються порушення валютного законодавства до процесу регулювання валютних операцій залучають суди. Практика судових спорів засвідчує, що суди, переважно, при виникненні правопорушень валютних операцій приймають

сторону регуляторів валютних операцій. Водночас, належне оформлення операцій ЗЕД, своєчасність та повнота здійснення розрахунків сприяють уникненню застосування штрафних санкцій.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про валюту і валютні операції» №2473-VIII від 21.06.2018 [Електронний ресурс]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text (дата звернення 01.11.2025).
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від. 02.12.2010
3. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями». № 5 від 02.01.2019. [Електронний ресурс]. URL: – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002500-19#Text (дата звернення 01.11.2025).
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку застосування податковими органами заходів впливу у вигляді штрафних санкцій до юридичних осіб (крім уповноважених установ) за порушення вимог валютного законодавства» № 524 від 26.05.2021 р. [Електронний ресурс]. URL: – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/524-2021-%D0%BF#Text. (дата звернення 01.11.2025).

DOI 10.70286/ISU-03.12.2025.002

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ В СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО БІЗНЕСУ

Кошець Оксана Василівна
к.е.н., професор
Кафедра аудиту
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

Фахівці з управлінського обліку можуть принести вагомий вклад в сучасну ідеологію сталого розвитку, у зменшенні викидів вуглекислого газу компанії шляхом використання чистих продуктів та технологій, застосовуючи свої знання та навички в таких сферах, як стратегічне планування, фінансовий аналіз, управління ризиками, внутрішній контроль і звітність, технологічні рішення, аналіз діяльності, бюджетування капіталу та відносини з інвесторами.

В останні роки інтерес дослідників до сталого розвитку посилився, та направлений на дослідження системи контролю управління для цілей сталого розвитку. Це, в свою чергу, призвело до посилення тиску на компанії спрямованих на їх відповідальність, прозорість та підзвітність за свою діяльність, шляхом поступового внесення змін у методи управлінського обліку